

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 619/2508

สืบตำรวจโทพยอม อยู่เป็นสุข ที่ 1 นายประยงค์ หรือประสงค์ อยู่เป็นสุข ที่ 2 นายบุญยัง อยู่เป็นสุข ที่ 3 โจทก์ นางสาวพยุง อยู่เป็นสุข ที่ 4 โจทก์ นางเทียน กุลครองจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1620, ป.พ.พ. มาตรา 1612

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อเจ้ามรดกตาย ทรัพย์มรดกย่อมตกให้แก่ทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดก เมื่อทายาทโดยธรรมคนใดคนหนึ่งตายก่อนเจ้ามรดก ส่วนมรดกที่ทายาทโดยธรรมจะได้รับย่อมตกทอดแก่ผู้สืบสันดานทุกคนของทายาทโดยธรรมนั้นในฐานะเป็นผู้รับมรดกแทนที่ ดังนั้น เมื่อทายาทโดยธรรมตาย มีผู้เอาชื่อผู้สืบสันดานคนหนึ่งใส่ลงในหน้าโฉนดเป็นผู้รับมรดกจึงหาทำให้ผู้สืบสันดานคนอื่นๆ เสียสิทธิในการรับมรดกแทนที่ในที่ดินนั้นไปไม่ คำสั่งของผู้ตายให้ยกที่ดินให้แก่ใครคนหนึ่งนั้นมิใช่พินัยกรรมจึงหาละล้างสิทธิของทายาทโดยธรรม หรือผู้รับมรดกแทนที่ของทายาทโดยธรรมนั้นไม่ การสละมรดกจะต้องแสดงเจตนาชัดแจ้งเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ การที่มารดาจะสละมรดกแทนผู้เยาว์ได้ จะต้องได้รับอนุมัติจากศาลก่อน

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยเป็นพี่น้องกัน นายโต นางหว่างเจ้ามรดกตาย ทรัพย์มรดก คือ ที่ดินแปลงหนึ่งจึงตกให้แก่ทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดก นายโหมตบิดาโจทก์จำเลยซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมคนหนึ่งได้ตายก่อนเจ้ามรดกที่ดินมรดกส่วนของนายโหมตจึงตกให้แก่โจทก์จำเลยซึ่งเป็นผู้สืบสันดาน ทายาทของนายโต นางหว่างจึงลงชื่อจำเลยซึ่งเป็นผู้สืบสันดานและเป็นบุตรคนโตรับมรดกแทนโจทก์ซึ่งเป็นน้อง ๆ ด้วย ขณะนั้นโจทก์จำเลยยังเป็นผู้เยาว์อยู่ในความปกครองของนางทวนมารดา มารดาและโจทก์จำเลยรวมทั้งทายาทของเจ้ามรดกคนอื่นได้ทำนาร่วมกันมาจนกระทั่งได้แบ่งแยกที่ดินเป็นส่วนสัดมารดาโจทก์ได้ครอบครองและทำนาในที่ดินที่เป็นของโจทก์จำเลยแทนตลอดมา ต่อมาได้มีการรังวัดออกโฉนดใหม่ คงมีชื่อจำเลยผู้เดียวเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โจทก์ไปขอลงชื่อถือกรรมสิทธิ์ด้วย จำเลยก็ขัดผ่อน ในที่สุดจำเลยก็ห้ามไม่ให้นางทวนเข้าทำนา จึงขอให้ศาลพิพากษาว่าที่พิพาทดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของโจทก์จำเลยและบังคับจำเลยให้ยอมให้โจทก์ลงชื่อถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับจำเลยในโฉนดดังกล่าวจำเลยสู้ว่า นางโต นางหว่าง ได้มีคำสั่งก่อนตายยกที่พิพาทให้จำเลยร่วมกับทายาทของนายโต นางหว่าง ซึ่งนางทวนมารดาจำเลยก็เห็นดีเห็นชอบด้วย เมื่อแบ่งแยกโฉนดจำเลยไม่เคยแจ้งให้นางทวนและโจทก์ทราบว่าจะให้ใส่ชื่อโจทก์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดใหม่นางทวนและโจทก์ทำนาในฐานะเป็นผู้อาศัยเท่านั้น โจทก์เรียกร้องเอามรดกเกินกว่า 1 ปี จึงขาดอายุความมรดกแล้วศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า ก่อนนายโต นางหว่างตายได้สั่งไว้ให้ยกที่ดินอันเป็นมรดกให้แก่บรรดาทายาทของนายโต นางหว่างและจำเลยคนละหนึ่งส่วน เมื่อแบ่งแยกแล้วจำเลยได้ที่ดินแปลงที่พิพาทนี้ให้ยกฟ้อง โจทก์โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงตามศาลชั้นต้นและเห็นว่านางทวนมารดาโจทก์จำเลยรู้เห็นในขณะแบ่งมรดก แล้วมิได้โต้แย้งคัดค้าน ปลอมให้จำเลยผู้เดียวมีชื่อร่วมกับผู้รับมรดกคนอื่น ๆ ถือว่านางทวนรู้เห็นยินยอมให้จำเลยแต่ผู้เดียวเป็นผู้รับมรดกส่วนนี้การที่นางทวน

ครอบครองที่มรดกตลอดมา เป็นการครอบครองแทนจึงพิพากษายืนตามศาลชั้นต้นโจทก์ฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่า นายโต นางหว่งไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ เมื่อตายมรดกจึงตกได้แก่ทายาทโดยธรรมของนายโต นางหว่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1620 นายโหมตบิดาโจทก์ จำเลยเป็นบุตรของนายโตนางหว่งแต่ตายไปก่อน มรดกส่วนของนายโหมตจึงตกทอดแก่โจทก์ จำเลยในฐานะเป็นผู้รับมรดกแทนที่ตามมาตรา 1639 ที่จำเลยอ้างนางหว่งสั่งไว้ก่อนตายให้ยกที่ดิน ส่วนนายโหมตให้จำเลยผู้เดียว คำสั่งของนางหว่งไม่ใช่พินัยกรรม จึงหาผลลบล้างสิทธิโจทก์ที่จะรับมรดกแทนที่นายโหมตไม่ การที่จำเลยมีชื่อในโฉนดรับมรดกแต่ผู้เดียวนั้นนางทวนเพียงแต่ให้ใส่ชื่อจำเลยไว้ก่อนเท่านั้น หากจะฟังว่านางทวนยินยอมให้ใส่ชื่อจำเลยแต่ผู้เดียว ก็เท่ากับนางทวน สละมรดกแทนโจทก์ซึ่งเป็นผู้เยาว์ การสละมรดกนั้นนอกจากจะต้องแสดงเจตนาชัดแจ้งเป็น หนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1612 แล้ว นางทวนจะสละมรดกแทนผู้เยาว์ได้ก็ต้อง ได้รับอนุมัติจากศาลเสียก่อนตามมาตรา 1611(1) การที่จำเลยมีชื่อในโฉนดรายพิพาทแต่ผู้เดียวหา ทำให้โจทก์เสียสิทธิในการที่จะรับมรดกแทนที่ นายโหมตบิดาร่วมกับจำเลยแต่อย่างใดไม่ และคดี ฟังได้ว่านางทวนได้ครอบครองที่พิพาทแทนลูก ๆ ทุกคน มิใช่เฉพาะแต่จำเลย โจทก์ทุกคนจึงยังมี สิทธิเป็นเจ้าของร่วมกับจำเลยพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้จำเลยยอมให้โจทก์ทั้ง 4 คนลงชื่อถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับจำเลยในที่ดินพิพาท

องค์คณะ

ประกอบ หุตะสิงห์ · มณี ชุตินวงศ์ · เปรียง โรจนรส

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/619/2508>